

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Posudek na závěrečnou studentskou práci

Název práce: Problematika překladů děl dětské literatury do češtiny

Typ práce: bakalářská

Autor práce: Mišel Pavlovič

Autor posudku: doc. PhDr. František Ondráš, PhD.

	Hodnocení ¹
Badatelská otázka/hypotéza	velmi dobře
Způsob práce/metodologie	dobře
Naplnění zadání	dobře
Práce s prameny a odbornou literaturou	dobře
Stylistická úroveň a struktura práce	dobře
Formální náležitosti (jazyková správnost, citace, odkazy, bibliografie)	dobře

Slovní hodnocení:

Bakalářská práce Mišela Pavloviče je postavena na výzkumné otázce „jak autoři překladů děl dětské literatury přenášejí kulturní, etické, estetické a náboženské hodnotové systémy do arabštiny“. Metodologickým východiskem práce je komparace anglických a arabských překladů vybraných příběhů z knih Pohádky od Hanse Christiana Andersena a Pohádky bratří Grimmů.

Teoretický a metodologický základ práce tvoří Townsendova (1983) a Oittinenova (1993) teorie definující dětskou literaturu. Deset let vývoje názorů na dětskou literaturu doplňují zásadní teoretické publikace Z. Shavit: *Translation of Children's Literature as a Function of its position in the Literary Polysystem* (1981) a Klingberg: *Children's Fiction in the Hands of Translators* (1986). Teoretický výklad pracuje se souborem základních termínů nezbytných pro pochopení translatologického procesu: zdrojový jazyk (source language, SL), cílový jazyk (target language, TL), prvotní jazyk (primary language, PL) a cílový text (target text, TT).

Při analýze arabských překladů vybraných děl dětské literatury se autor bakalářské práce rozhodl uplatnit Klingbergovy zásady adaptace kulturního kontextu do cílového jazyka a cílového textu. Tento cíl podpořil nejen důkladnou charakteristikou pravidel využití prvků zdrojového jazyka (SL) a vytváření vhodných protějšků v cílovém textu (TT), ale i výkladem

¹ Zvolte: Výborně – velmi dobře – dobře – nevyhovující.

**KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU**
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

kategorií využití kulturního kontextu (historických odkazů, cizojazyčných výrazů, odkazů na mýty, pověry, kulturních, sociálních, náboženských souvislostí, zvyků a tradic, toponym). Adaptace kulturního kontextu usnadňuje přidání vysvětlivek, přeformulování myšlenkových celků, jejich zjednodušení nebo podrobný výklad). Je patrné, že tato teoretická východiska uvádí M. Pavlovič v rámci úvah o složitosti překladu textu dětské literatury z jednoho kulturního prostředí do jiného. Z textu bakalářské práce vyplývá, že si její autor uvědomuje význam citlivého a promyšleného přenášení kulturních a náboženských hodnot mezi odlišnými kulturami a různými náboženskými systémy.

Na tomto místě posudku bakalářské práce je možné uvést názor, zda by nebylo vědecky správnější a přínosnější vést výzkum zadané problematiky cestou filozofického, sociologického nebo psychologického přístupu k překladům děl dětské literatury do arabštiny. Výzkum by tak pracoval s otázkami souvisejícími s takovými strategiemi překladatelské činnosti, které zohledňují perceptivní schopnosti současného arabského dětského čtenáře. Tato úvaha je mj. odůvodněna tím, že arabští badatelé věnují poměrně malou pozornost problematice překladů do arabštiny. Jejich přístup je zatížen řadou předsudků (především náboženských) vůči dětské literatuře západní provenience. V tomto kontextu se bakalářská práce M. Pavloviče jeví jako snaha o zpracování neprobádané problematiky. Výběr pohádek klasického evropského pohádkového kánonu (Andersen, bratři Grimmovi) je bezesporu opodstatněn tím, že tyto příběhy jsou vhodnějším materiálem pro analýzu a komparaci než zcela moderní texty vyznačující se odlišnou poetikou a odlišným vnímáním fantaskních motivů.

Překládání dětské literatury v arabském světě je věnována samostatná kapitola, která pojednává mj. o problematice témat obsažených v západních dětských knihách. V této souvislosti se autor bakalářské práce zamýšlí Klingbergovou zásadou vyváženosti obou textů, tj., že oba texty – zdrojový i cílový – by měly být vyváženy, pokud jde o jejich obtížnost. Uplatnění této zásady je důležité především ve vztahu k dětské literatuře, což autor bakalářské práce prokazuje důrazem na výklad náboženských pojmů a rituálů, o nichž se domnívá, že mohou výchovně působit na dětské čtenáře. S touto otázkou úzce souvisí míra emotivnosti arabské rétoriky a poetiky, která by měla být zohledněna v překladech knih, a to nejen těch dětských, do arabštiny. Z výkladu vyplývá, že si toto jeho autor dobře uvědomuje, a cílem překladatele do arabštiny je tudíž výsledný text odpovídající citovému rozpoložení arabského čtenáře (dítěte i rodiče).

Úroveň bakalářské práce snižuje především její jazyková stránka poznamenaná celou řadou stylistických a významových odchylek, které komplikují srozumitelnost a přehlednost některých pasáží. Práci by tudíž prospěla větší míra důkladnosti, zejména při vysvětlování některých jevů, nezbytných pro pochopení výkladu. K nim patří např. to, zda byly texty původně psané dánsky a německy přeloženy z těchto jazyků, nebo z angličtiny, jak je deklarováno, a jak lze předpokládat na základě zadání práce. Dalším bodem vyžadujícím

**KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU**
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

přehodnocení je komparativní analýza vybraných ukázek, který by si zasloužila rozšíření a prohloubení s přihlédnutím k vytyčeným cílům práce.

Otázky k rozpravě:

1. Otázka zdrojových jazyků zvolených textů – byly přeloženy z dánštiny a němčiny nebo z angličtiny?
2. Je možné stanovit (na základě uvedené teorie) několik obecných rysů, jimiž se odlišují arabské překlady Andersenových pohádek od knih bratří Grimmů?
3. Mají zvířata (viz Ošklivé káčátko) univerzální hodnotu v západním a arabském pojetí dětských příběhů?

Celkové hodnocení:

Práci splňuje všechny požadavky kladené na bakalářskou práci, proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení dobře.

V Praze dne 26. 8. 2022

doc. PhDr. František Ondráš, PhD.
podpis